

18. Συμφωνία για τη λειτουργία ομάδας (Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Εργαστήριο για τους/τις μαθητές/τριες ώστε όλοι/ες μαζί να αποφασίσουν τι χρειάζεται να κάνουν ώστε η ομάδα να λειτουργεί συμπεριληπτικά και αποδοτικά στον χώρο του σχολείου. Είναι σημαντική η επικοινωνία που αναπτύσσεται στο πλαίσιο του εργαστηρίου και το αίσθημα της συνευθύνης που αναπτύσσεται στην ομάδα η οποία συνεξελίσσεται με την ένταξη νέων μελών, των προσφύγων. Όλοι μαζί αποφασίζουν τους όρους της συμφωνίας τους και διατηρούν τη συμφωνία τους στη διάρκεια της χρονιάς, αφού θα καθορίζει τον τρόπο που λειτουργεί η ομάδα υπέρ όλων.

ΣΤΟΧΟΙ

Στόχοι της δραστηριότητας είναι να:

1. επικοινωνήσουν οι μαθητές/τριες για ένα κοινό σκοπό,
2. ορίσουν ποιες συμπεριφορές τους στο σχολείο συντελούν, στην καλή λειτουργία της ομάδας ώστε να συμπεριλαμβάνει όλους τους μαθητές και όλες τις μαθήτριες,
3. αναλάβουν προσωπικά και συλλογικά την ευθύνη για τη συμπεριληπτική λειτουργία της ομάδας.

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Με την ολοκλήρωση της δραστηριότητας οι μαθητές/τριες αναμένεται να

1. γνωρίζονται καλύτερα μεταξύ τους,
2. αναγνωρίζουν τη σημασία της επικοινωνίας και της πολυγλωσσίας,
3. νιώθουν το αίσθημα της κοινής ευθύνης για τη λειτουργία της ομάδας και τη συμπερίληψη όλων,
4. νιώθουν ισότιμα μέλη στην ομάδα ανεξάρτητα από το πότε εντάχθηκαν σε αυτή, τη γλώσσα που μιλούν ή τις διαφορές που έχουν,
5. σέβονται τους κανόνες.

Συμφωνία για τη λειτουργία ομάδας (Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση)

ΣΤΑΣΕΙΣ

Πολιτειακή συνείδηση

- 33 Εκφράζει προθυμία να συνεργαστεί και να δουλέψει με άλλους **B**
- 34 Συνεργάζεται με άλλους για κοινούς σκοπούς και ενδιαφέροντα **B**
- 35 Εκφράζει ετοιμότητα να συνεισφέρει στη βελτίωση της κατάστασης άλλων ανθρώπων στην κοινότητα/κοινωνία. **M**
- 36 Συζητά για το τι μπορεί να γίνει ώστε να βελτιωθεί η κοινότητα. **M**

Υπευθυνότητα

- 39 Δείχνει ότι αποδέχεται την ευθύνη για τις πράξεις του/της. **B**

Ανεκτικότητα στην αμφισημία

- 50 Συνεργάζεται καλά με άλλους ανθρώπους που έχουν πολλές διαφορετικές απόψεις. **B**

ΛΕΙΪΣ

Σεβασμός

- 8 Προάγει την άποψη ότι θα πρέπει πάντοτε να επιδιώκουμε την αμοιβαία κατανόηση και τον ουσιαστικό διάλογο ανάμεσα στους ανθρώπους και στις ομάδες που θεωρείται ότι «διαφέρουν» μεταξύ τους. **B**

ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Γλωσσικές, επικοινωνιακές και πολυγλωσσικές δεξιότητες

- 88 Μπορεί να εκφράζει τις σκέψεις του/της για ένα πρόβλημα. **B**

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

ΓΝΩΣΗ & ΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ

Συμφωνία για τη λειτουργία ομάδας (Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση)

Βήματα δραστηριότητας

01

Η ομάδα κάθεται σε κύκλο και ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει μία κόλλα χαρτί και ένα στυλό σε όλους/ες. Ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να σκεφτούν μία ομάδα/μία τάξη που ήταν η καλύτερη που έχουν ζήσει ποτέ, γιατί ένιωθαν όλοι μαζί και ενωμένοι.

Λέει: «σκεφτείτε τι από όσα έκανε ο δάσκαλος και οι μαθητές/τριες συνέβαλαν στο να θυμόσαστε τόσο θετικά αυτήν την ομάδα/τάξη... Σχεδιάστε στην κόλλα ένα κύκλο, όπως αυτόν που σχεδιάζω εγώ τώρα στον πίνακα και τραβήξτε μέσα ακτίνες, για να γράψετε πάνω στην κάθε μία τι είναι αυτό που σας ευχαριστούσε σε αυτήν την ομάδα και σας έκανε να νιώθετε ότι ανήκετε σε αυτήν, όπως όλοι/ες. Αν θέλετε μπορείτε να προσθέσετε και άλλες ακτίνες, αν υπάρχουν περισσότερα στοιχεία που θέλετε να καταγράψετε. Έχετε στη διάθεσή σας 10 λεπτά. Το ίδιο θα κάνω κι εγώ».

02

Ο/η εκπαιδευτικός ζητά να κάτσουν σε δυάδες με κριτήριο κάποιον/ κάποιαν που γνωρίζουν λιγότερο και να περιγράψουν όσα αναφέρουν στο χαρτί τους. Αν δεν μιλούν την ίδια γλώσσα, να σκεφτούν πώς θα εξηγήσουν όσα έχουν σημειώσει στο χαρτί τους. Είναι ωραίο να επινοήσουν τον πιο αποδοτικό τρόπο ώστε στο τέλος να γνωρίζουν πολύ καλά τις προτάσεις του ζευγαριού τους για την καλή και συμπεριληπτική λειτουργία της ομάδας. Ζητάει τα ζευγάρια να καθίσουν σε καρέκλες ο ένας απέναντι από τον άλλον, για να έχουν βλεμματική επαφή και να βλέπουν καλά ο ένας τον άλλον. Δίνει όσο χρόνο χρειάζεται για να ολοκληρώσουν όλα τα ζευγάρια την ανταλλαγή των τροχών με τους όρους της συμπεριληπτικής λειτουργίας της ομάδας.

03

Οι δυάδες θα γίνουν τετράδες και θα καλλιεργηθεί περαιτέρω η επικοινωνία μεταξύ τους ώστε να συναποφασίσουν ποια είναι τα κοινά χαρακτηριστικά της καλής ομάδας των 4 μελών.

Λέει: «Κάθε δυάδα τώρα ας διαλέξει άλλη μία (ή δύο σε περίπτωση τμήματος με 24 ή 28 μαθητές) και ας κάτσουν οι τέσσερις σε κύκλο. Κάθε μαθητής/τρια ας παρουσιάσει τους τροχούς του ζευγαριού του στα υπόλοιπα μέλη της ομάδας, με τον αποδοτικότερο επικοινωνιακό τρόπο. Σημασία έχει να μάθουμε όλοι όλων. Ένας/μία από εσάς ας αναλάβει ως γραμματέας να καταγράφει σε μία κόλλα χαρτί ποια είναι τα χαρακτηριστικά της «καλής» και «συμπεριληπτικής» τάξης. Καλό είναι να συζητήσετε τις ομοιότητες και επικαλύψεις και να καταλήξετε σε κοινά χαρακτηριστικά όλη η ομάδα. Ο αριθμός των χαρακτηριστικών δεν είναι περιορισμένος. Έχετε 30 λεπτά στη διάθεσή σας».

Ο/η εκπαιδευτικός είναι πλησίον των ομάδων και παρακολουθεί την πολυεπίπεδη διεργασία στο εσωτερικό των ομάδων, αλλά και τους ποικίλους τρόπους που βρίσκουν για να επικοινωνήσουν. Μόνο αν χρειαστεί βοηθά και προτείνει. Στη διάρκεια της συζήτησης ζητούμε, πλησιάζοντας την κάθε ομάδα:

«Παρακαλώ αποφασίστε εκτός από τον/τη γραμματέα ποιος/ποια θα παρουσιάσει τα αποτελέσματα».

Συμφωνία για τη λειτουργία ομάδας (Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση)

Βήματα δραστηριότητας

04

Ο/η εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί ή από μπλοκ σεμιναρίου ή από ρολό χαρτί, το οποίο απλώνει σε επίπεδο χώρο (ενωμένα θρανία, δάπεδο, τοίχος κ.ά.). Σχηματίζουν έναν κύκλο και ζητά κάθε ομάδα να παρουσιάσει με τον καλύτερο και αποδοτικότερο τρόπο τα αποτελέσματα της συνεργασίας τους. Σημασία έχει να καταλαβαίνουν όλοι και όλες ανεξάρτητα από τη μητρική τους γλώσσα. Ο/η εκπαιδευτικός καταγράφει με τον καλύτερο τρόπο μέσα στον κύκλο τα αποτελέσματα. Μπορεί να χρησιμοποιήσει διάφορες γλώσσες, σύμβολα, ζωγραφική κ.λπ. Αν οι ομάδες αναφέρονται σε κοινούς όρους της λειτουργίας της ομάδας σημειώνει την κοινή προτίμηση και τονίζονται οι ομοιότητες. Αφού τελειώσουν οι ομάδες γίνονται αναστοχαστικές ερωτήσεις, για να βοηθήσουν τα μέλη της ομάδας να αντιληφθούν καλύτερα τη διαδικασία και τα αποτελέσματά της:

- Τι κάναμε μέχρι τώρα;
- Γιατί το κάναμε;
- Με ποιους τρόπους επικοινωνήσαμε και περάσαμε το μήνυμά μας στην ομάδα;

Ο/η εκπαιδευτικός ολοκληρώνει το βήμα.

Λέει: «Από αυτή τη διαδικασία παιδιά μάθαμε ποια θεωρούμε ότι είναι τα στοιχεία που θα μας κάνουν στην τάξη μας να νιώθουμε μια ομάδα και ότι ανήκουμε σε αυτήν. Ας πάρουμε τις σκέψεις μας μαζί μας και ας επιχειρήσουμε να σκεφτούμε και να προτείνουμε στην κοινότητά μας ο καθένας προσωπικά τι είμαστε πρόθυμοι να δώσουμε για να έχουμε την καλύτερη τάξη, που συμπεριλαμβάνει όλους και όλες μας. Φυσικά το ίδιο θα κάνω κι εγώ».

05

Ο/η εκπαιδευτικός ζητά να γυρίσουν στις ομάδες τους και να απαντήσουν στο ερώτημα:

- Τι είσαστε πρόθυμοι να δώσετε για να πάρετε την καλύτερη τάξη που είχατε ποτέ, στην οποία θα νιώθουμε όλοι ενωμένοι και αποδεκτοί.
- Τι μπορείτε να προσφέρετε για να γίνει η τάξη μας «καλύτερη», με τα χαρακτηριστικά αυτά, που εμείς συμφωνήσαμε και βλέπετε μέσα στον κύκλο;

Λέει: «Ο/η γραμματέας κάθε ομάδας ας καταγράψει σε φράσεις τι είστε πρόθυμοι να κάνετε ως μαθητές/τριες και μέλη της κοινότητας και το ίδιο θα κάνω κι εγώ ως εκπαιδευτικός στη δική μου κόλλα. Είναι καλό να χρησιμοποιούμε ρήματα που δηλώνουν δηλαδή τις ενέργειες που θα κάνουμε ή τις συμπεριφορές που θα δείξουμε π.χ. να συνεργαζόμαστε πρόθυμα με όλα τα παιδιά και όχι μόνο με τους φίλους μας. Έχουμε στη διάθεσή μας 30 λεπτά και φροντίστε να καταλαβαίνουν όλα τα μέλη της ομάδας και να συμμετέχουν με οποιονδήποτε τρόπο μπορούν. Εργαστείτε όσο πιο ουσιαστικά μπορείτε, γιατί έχει μεγάλη σημασία για όλους μας να συμφωνήσουμε σε κανόνες που θα τους τηρήσουμε όλοι/ες. Ένας/Μία από κάθε ομάδα, όπως πάντα θα γράφει και ένας άλλος θα παρουσιάσει και παρακαλώ αυτοί/ές να είναι διαφορετικοί από την προηγούμενη φορά».

Συμφωνία για τη λειτουργία ομάδας (Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση)

Βήματα δραστηριότητας

05

Ο/η εκπαιδευτικός από την πλευρά του καταγράφει και αυτός τι είναι πρόθυμος να δώσει: π.χ. αναγνώριση της προσπάθειας και της συμμετοχής, ομαδοσυνεργατικές διδασκαλίες, προβολή video, χρήση διαφορετικών γλωσσών κ.ά.

Γυρνάνε στον κύκλο και ο/η εκπαιδευτικός γράφει τους κανόνες στο χαρτί έξω από τον κύκλο. Καταγράφονται όλες οι προτάσεις. Δίνονται διευκρινήσεις σε ασάφειες και εξηγούνται σε όλους οι όροι. Στη συνέχεια ανακοινώνει και γράφει ο/η εκπαιδευτικός και τη δική του λίστα.

Με βάση τα αναγραφόμενα γίνεται στην κοινότητα συζήτηση με προσπάθεια να συμμετέχουν όλοι/όλες. Συζητούνται οι προτάσεις ώστε να συνταχθεί ένα κείμενο με όρους που θα κάνουν την τάξη φιλική και συμπεριληπτική για όλους τους μαθητές και όλες τις μαθήτριες. Οι όροι είναι καλό να είναι 3-4 περίοδοι που να περιλαμβάνουν τα πιο σημαντικά από αυτά που αναφέρονται. Οι όροι θα ορίζονται ως υποχρεωτικοί για όλα τα μέλη της κοινότητας.

06

Ο/η εκπαιδευτικός συντάσσει το κείμενο της συμφωνίας με τους κοινούς όρους και φροντίζει να μεταφραστεί στις γλώσσες των παιδιών προσφύγων. Όλες οι εκδοχές αναρτώνται στην τάξη με αναφορά από τον/την εκπαιδευτικό ότι θα ήταν πολύ ωραίο μέχρι το τέλος της χρονιάς να έχουμε κάνει όλοι και όλες προσπάθεια να γνωρίσουμε σε ένα βαθμό τις γλώσσες της συμφωνίας. Προτείνει το τελικό κείμενο-συμφωνία να το υπογράψουν όλοι/ες.

Αναστοχασμός με άξονες:

- Τι σημαίνει αυτή η συμφωνία για όλους/ες μας και τον καθένα/μία από εμάς;
- Ποιοι έχουν την ευθύνη της καλής λειτουργίας της ομάδα ώστε να νιώθουν όλοι ενταγμένοι;
- Είστε έτοιμοι να συνεισφέρετε στη βελτίωση της κατάστασης όλων στην κοινότητά μας;

Αποτίμηση/Αξιολόγηση

Διαμορφωτική αξιολόγηση με αναστοχασμό μετά το τέταρτο βήμα και τελική αξιολογηση μετά το έκτο, με την αναστοχαστική συζήτηση. (1-5, 1 «Λίγο ικανοποιημένος/η» έως 5 «Απόλυτα ικανοποιημένος/η»).

Υλικά/πηγές

1. Λευκές κόλλες χαρτί. | 2. Μαρκαδόροι. | 3. Χαρτί σεμιναρίου ή ρολό χαρτί μέτρου. | 4. Ηλεκτρονικός υπολογιστής με σύνδεση στο ίντερνετ.

Το εργαστήριο προέρχεται με διασκευή από το βιβλίο του Μάριου Κουκουνάρα Λιάγκη (2015). Επιστήμες της Παιδαγωγικής και πρώτη εφηβεία. Αθήνα: Gutenberg.

